

Kraków dnia 08.06.2024

UNIwersytet
JAGIELLOŃSKI
W KRAKOWIE

dr hab. Michał Wyrwiński
Katedra Prawa Własności Intelektualnej UJ

RECENZJA

ROZPRAWY DOKTORSKIEJ PANI MGR **MICHALINY MARII KOWALI**

pt. „**THE PRESS PUBLISHERS' RIGHTS IN THE EUROPEAN UNION. SAFEGUARDS FOR ACCESS TO INFORMATION AND MEDIA PLURALISM**”

Wydział Prawa
i Administracji

NAPISANEJ POD KIERUNKIEM

Prof. UAM dr hab. **Katarzyny Kłafkowskiej – Waśniowskiej**

Katedra

PROMOTOR POMOCNICZY

Maître de conférences, HDR, **Audrey Lebois**, Private Law Research Institute
Nantes Université

Prawa Własności
Intelektualnej

dawniej

Instytut Prawa

Własności Intelektualnej

1. PODSTAWA PRAWNA RECENZJI

Zgodnie z art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm. – zwanej dalej ustawą o szkolnictwie wyższym) rozprawa doktorska prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydata w dyscyplinie albo dyscyplinach oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej lub artystycznej. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, oryginalne rozwiązanie w zakresie zastosowania wyników własnych badań naukowych w sferze gospodarczej lub społecznej albo oryginalne dokonanie artystyczne.

Przedłożona przez Panią mgr Michaliny Marii Kowalę rozprawa doktorska winna być zatem oceniona w oparciu o kryteria ustawy, dotyczące formalnej poprawności pracy doktorskiej, jak i merytorycznej oceny samodzielności i oryginalności rozwiązań zawartych w treści rozprawy.

ul. Józefa 19

31-056 Kraków

tel. +48 12 427 59 41

+48 12 427 59 42

fax + 48 12 427 59 63

kpwi@uj.edu.pl

www.ipwi.uj.edu.pl

2. WYBÓR TEMATU ROZPRAWY.

Pani mgr Michalina Maria Kowala podjęła się opracowania złożonego zagadnienia, jakim jest analiza prawa pokrewnego wydawców prasy, uregulowanego w dyrektywie o prawie autorskim na jednolitym rynku cyfrowym (cyt. dalej jako CDSM¹). Należy podkreślić, że problematyka ta stała się podstawą do analiza nie tylko w kontekście prawnej konstrukcji tej instytucji, ale również w odniesieniu do celów związanych z ochroną dostępu do informacji oraz pluralizmu mediów w prawodawstwie Unii Europejskiej.

W prawniczej literaturze naukowej, zarówno polskiej, jak i zagranicznej można znaleźć szereg wypowiedzi dotyczących konstrukcji prawnej nowego prawa pokrewnego jakim jest prawo wydawców prasy przy tym jednak należy zauważyć, że w większości są to publikacje koncentrujące się na określonych, wyodrębnionych aspektach tej instytucji. Również opracowania o charakterze monograficznym dotyczą głównie analizy dogmatycznej. Trudno natomiast wskazać opracowanie całościowe obejmujące tak szeroki zakres, jaki został przyjęty przez Autorkę recenzowanej rozprawy doktorskiej, w którym przedmiotem analizy jest nie tylko aspekt pozytywnej regulacji prawnej zawartej w dyrektywie CDSM oraz w ustawodawstwie krajowym implementującym to rozwiązanie prawnej, ale także ocena funkcji tej instytucji prawnej w kontekście szerszym, czyli służącym do realizacji ochrony pluralizmu mediów.

Biorąc pod uwagę powyższe okoliczności należy uznać, że wybór tematu rozprawy doktorskiej znajduje uzasadnienie i spełnia ustawowe wymogi w tym zakresie.

3. STRUKTURA I OCENA FORMALNA.

Praca składa się z pięciu rozdziałów merytorycznych, opatrzonej jest Wprowadzeniem oraz wyodrębnionym Podsumowaniem, zawiera także zestawienie aktów prawnych i orzeczeń, oraz Bibliografię. Objętość rozprawy to 440 stron ustandaryzowanego maszynopisu. Rozprawa napisana jest językiem czytelnym, naukowym, poprawnie opisującym zagadnienia omawiane w pracy.

Autorka formułuje we Wprowadzeniu jednolicie ujęte i wyodrębnione następujące pytania badawcze²:

¹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE w zakresie prawa autorskiego (zwana dalej CDSM).

²

- 1) *What is the framework for access to information in copyright law before the adoption of art. 15 of the CDSM Directive? To what extent press publication and its elements were protected within copyright law before the adoption of art. 15 of the CDSM Directive?*
- 2) *What is the subject matter of protection resulting from the publishers' rights, what is the contribution of press publisher, holder of protection, for the press publication to arise?*
- 3) *What is the scope of the exclusive rights granted to press publishers, what is excluded from the protection?*

- 1) Jakie są ramy dostępu do informacji w prawie autorskim przed przyjęciem art. 15 dyrektywy CDSM? 15 dyrektywy CDSM? W jakim zakresie publikacja prasowa i jej elementy były chronione prawem autorskim przed przyjęciem art. 15 dyrektywy CDSM? 15 dyrektywy CDSM?
- 2) Jaki jest przedmiot ochrony wynikający z praw wydawców, jaki jest wkład wydawcy prasowego, uprawnionego do ochrony, w powstanie publikacji prasowej?
- 3) Jaki jest zakres praw wyłącznych przyznanych wydawcom prasowym, co jest wyłączone spod ochrony?
- 4) Jakie zabezpieczenia i zagrożenia można zidentyfikować na podstawie oceny praw wydawców w kontekście dostępu do informacji i pluralizmu mediów?
- 5) Jakie są wady francuskiej implementacji i polskiej propozycji implementacji art. 15, które mogłyby potencjalnie wpłynąć na skuteczność regulacji, zwłaszcza w kontekście swobodnego przepływu informacji i ochrony pluralizmu mediów?

W treści dysertacji rozważane są poszczególne pytania badawcze wskazane w treści Wprowadzenia, co stanowi podstawę do stwierdzenia, że analiza przeprowadzona w toku rozważań doprowadziła Autorkę do wniosków sformułowanych w podsumowaniu zawartym w każdym z rozdziałów dotyczących danego zagadnienia, jak również w Podsumowaniu, które zostało wyodrębnione w postaci końcowego fragmentu merytorycznego niniejszej dysertacji.

Opierając się na treści przedłożonej rozprawy należy podkreślić, że Autorka poprawnie opanowała metodologię i warsztat naukowy. W pracy zdarzają się drobne uchybienia redakcyjne. Tytułem przykładu można wskazać, że w niektórych przypisach, które odwołują się do źródeł elektronicznych, brak jest oznaczenia numeracji stron, choć publikacja cytowana zawiera numerację stron [dysertacja, s. 8 K. Klafkowska – Waśniowska, Radio, muzyka, rynek in: I. Matusiak, K. Szczepanowska-Kozłowska, Ł. Żelechowski (eds.), Opus auctorem laudat. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Monice Czajkowskiej-Dąbrowskiej, Wolters Kluwer Polska, 2019; dysertacja s. 219, przypis 1072 - Z. Zawadzka, Sui Generis Ochrona Baz Danych, in: J. Sieńczyło – Chlabicz (ed.), Prawo własności intelektualnej. Teoria i praktyka, Wolters Kluwer Polska, 2021, LEX ; dysertacja s. 279, przypis 1213: P.

-
- 4) *What safeguards and risks can be identified based on the assessment of the publishers' rights in the context of access to information and media pluralism.*
 - 5) *What are the shortcomings of the French implementation and of Polish proposal for the implementation of art.15 which could potentially impact the effectiveness of the regulation, especially in the context of the free flow of information and the safeguard for media pluralism?,* Dysertacja, s. 2-3.

Wasilewski, Dopuszczalność embedowania w świetle ewolucji orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w zakresie linkowania in: P. Podrecki, T. Targosz (eds.) *Experientia docet. Księga jubileuszowa ofiarowana Pani Profesor Elżbiecie Traple*, Wolters Kluwer Polska, 2017, LEX]. Nie wpływa to jednak na ogólną ocenę pracy.

W swych rozważaniach Autorka posługuje się w większości metodą dogmatyczną. Szeroko wykorzystuje także analizę orzecznictwa, cytując obszernie treść wybranych orzeczeń sądowych.

W szerokim zakresie w pracy wykorzystano metodę porównawczą, analizując literaturę, orzecznictwo oraz poglądy oparte na obcych porządkach prawnych, w szczególności Francji, Hiszpanii, Włoch, Niemiec i Belgii.

Na tej podstawie można zatem przyjąć, że w zakresie formalnym, rozprawa spełnia wymogi wynikające z cytowanych przepisów prawa.

4. OCENA MERYTORYCZNA.

Rozprawa została podzielona na pięć rozdziałów, z których każdy dotyczy innego zagadnienia.

ROZDZIAŁ I. ACCESS TO INFORMATION AND MEDIA PLURALISM IN THE TECHNOLOGICAL, ECONOMIC AND LEGAL CONTEXT – INTRODUCTORY REMARKS obejmuje omówienie zagadnień społecznych, ekonomicznych i technologicznych, które wpływają na konstrukcje prawne będące przedmiotem niniejszej dysertacji. Autorka opisała zarówno okoliczności, które stanowią uzasadnienie dla prawodawcy, jak i kwestie związane z oczekiwaniami uczestników obrotu prawnego, a także poglądy naukowe wskazujące na ryzyka lub przewidywane problemy, wymagające rozwiązania. Rozdział ma głównie charakter deskryptywny, przy tym zawiera szereg interesujących ustaleń, szczególnie z zakresu prawa do informacji oraz wolności i pluralizmu mediów.

ROZDZIAŁ II. COPYRIGHT PROTECTION OF PRESS PUBLICATION IN LIGHT OF INTERNATIONAL, EU AND NATIONAL LAWS to rozdział, który zawiera omówienie instytucji prawa autorskiego, które znajdują zastosowania w związku z ochroną lub korzystaniem z publikacji prasowych. Wydaje się, że głównym celem tego rozdziału było opisanie zasad funkcjonowania publikacji prasowych przed powstaniem konstrukcji opartej na art. 15 CDSM, czyli „nowego” prawa wydawców prasy. Autorka sama deklaruje: *„Moim celem jest po pierwsze określenie granic ochrony prawnoautorskiej w zakresie dostępu do informacji. Po drugie, pokażę, w jaki sposób i w jakim zakresie publikacja prasowa i jej elementy są chronione w ramach prawa autorskiego. Po trzecie, wskażę, komu przysługują prawa wyłączne do publikacji prasowej i jej elementów oraz*

nakreślę zakres ochrony, koncentrując się w szczególności na sytuacji prawnej wydawców prasy.”³

Rozdział ma zatem w znaczącej części charakter deskryptywny, podobnie jak rozdział poprzedni. Jednak należy zauważyć, że zagadnienia zawarte w rozdziale I, obejmują również kwestie pozaprawne, co w istotny sposób uzasadnia tak szczegółowe ich przedstawienie. Natomiast rozdział II stanowi swego rodzaju wprowadzenie do problematyki prawa autorskiego w związku z korzystaniem z publikacji prasowych. Ze względu na temat badań określony w dysertacji, za wystarczające można uznać omówienie tego rodzaju zagadnień w postaci nawet bardziej ograniczonej, w zakresie niezbędnym do dalszych rozważań.

W rozdziale tym zawarte zostało szczegółowe omówienie pojęcia utworu i publikacji prasowej, oraz przedstawiono zasady dotyczące korzystania z przedmiotów objętych ochroną prawa autorskiego wraz z wyjątkami. Autorka wykorzystwała szeroko literaturę i orzecznictwo z zakresu prawa autorskiego, udowadniając przy tym, że w stopniu wysokim opanowała warsztat naukowy i dokonała niezbędnych badań w zakresie dogmatycznym.

Interesujące są rozważania dotyczące sztucznej inteligencji. W tym zakresie Autorka dokonała ustaleń, które można ocenić jako nowe spojrzenie na problematykę publikacji prasowych, w związku z korzystaniem z generatywnej sztucznej inteligencji.

Podsumowanie tego rozdziału zawiera natomiast ocenę sformułowaną na podstawie przeprowadzonej analizy. Warte zauważania są następujące wypowiedzi wyrażone w podsumowaniu:

„Funkcjonowanie prasy jest zakorzenione w domenie publicznej. Wykorzystanie faktów lub idei do informowania opinii publicznej stanowi filar przemysłu prasowego. Brak ochrony wiadomości dnia lub różnych faktów służy interesowi publicznemu, umożliwia dostęp do informacji. Drugim filarem są wyjątki i ograniczenia, w tym kontekście zwłaszcza wyjątki dotyczące cytowania, przeglądu prasy i relacjonowania bieżących wydarzeń.”⁴

„W kontekście ochrony wydawców prasowych przed przyjęciem dyrektywy CDSM, wydawcy prasowi mogli być chronieni na podstawie przepisów dotyczących utworu zbiorowego rozumianego jako połączenie wielu wkładów różnych autorów, które łączą się w całość, pod warunkiem, że ich zaangażowanie miałoby charakter twórczy. (...) Jeżeli przyjmiemy, że dla powstania utworu zbiorowego niezbędne jest twórcze zaangażowanie wydawcy, to jego wysiłek nie będzie premiowany w przypadku, gdy zaangażowanie to będzie miało raczej charakter techniczny, finansowy lub organizacyjny. Takie zaangażowanie jest niewątpliwie ważne, ale w tym scenariuszu nie będzie wynagradzane. Utwory zbiorowe nie

³ *My objective is firstly, to specify the limits of the copyright protection in the area of access to information. Secondly, I will demonstrate how and to what extent press publication and its elements are protected in the framework of copyright law. Thirdly, I will indicate who is the holder of exclusive rights to press publication and its elements and outline the scope of protection, focusing especially on the legal situation of press publishers, pillar are the exceptions and limitations, in this context especially, the quotation, press review and reporting of current events exceptions.* Dysertacja, s. 95.

⁴ *The functioning of press is rooted in public domain. The use of facts or ideas to inform public constitutes a pillar of press industry. The lack of protection for news of the day or miscellaneous facts serves the public interest, enables access to information. The second pillar are the exceptions and limitations, in this context especially, the quotation, press review and reporting of current events exceptions,* Dysertacja, s. 193-194.

są uznawane w każdym państwie członkowskim, co oznacza, że zakres ochrony przyznawanej wydawcom prasowym jest różny.”⁵

Ogólna ocena rozdziału jest pozytywna. Uwagi dotyczące objętości odnoszą się przede wszystkim do kwestii redakcyjnej i nie wpływają na ocenę merytoryczną dysertacji.

ROZDZIAŁ III. RELATED RIGHTS TO PRESS PUBLICATION IN LIGHT OF THE CDSM DIRECTIVE AND NATIONAL LAWS jest rozdziałem niezwykle interesującym, obejmującym zagadnienia związane ze szczególną regulacją art. 15 CDSM. Autorka starała się dokładnie opisać i przeanalizować treść przepisu oraz jego wykładnię, co jest konieczne do ustalenia przedmiotu ochrony oraz zasad realizacji uprawnień ochronnych.

Autorka bardzo dokładnie przeanalizowała zarówno treść przepisów dyrektywy CDSM, jak również przepisy i wypowiedzi przedstawicieli doktryny w różnych krajach UE. W kwestii oceny implementacji analiza skoncentrowana jest głównie na rozwiązaniach prawa francuskiego, przy czym w licznych przykładach Autorka odwołuje się także do innych porządków prawnych. Zakres rozważań dotyczy m. in. definiowania przedmiotów chronionych na podstawie praw pokrewnych z uwzględnieniem wyłączeń z tego zakresu oraz ratio legis praw wydawców prasy. Istotne rozważania dotyczą także analizy relacji prawnej między wydawcami prasy a autorami utworów zamieszczonych w publikacjach prasowych.

Analiza prowadzona przez Autorkę w tym zakresie nie budzi zastrzeżeń. Omówienie zagadnień kluczowych, jak i wnioski wynikające z przeprowadzonych badań przeprowadzone zostały w sposób poprawny, a ich uzasadnienie jest czytelne.

Rozdział zakończony jest podsumowaniem, w którym Autorka bardzo kategorycznie wyraziła swoje stanowisko w kluczowej kwestii, jaką jest ustalenie zakresu przedmiotu ochrony prawa wydawców prasy: „*Publikację prasową rozumiem jako zbiór składający się głównie z utworów literackich o charakterze publicystycznym, ale mogący zawierać także inne utwory lub inne przedmioty objęte ochroną. Jeżeli w zbiorze znajdują się utwory literackie, a potencjalnie także inne utwory lub przedmioty objęte ochroną, to fakt, że dany zbiór zawierałby także elementy nieobjęte ochroną, nie powinien stanowić przeszkody do przyznania mu ochrony na podstawie praw wydawców prasowych. Jeżeli element nieobjęty ochroną zostanie włączony do publikacji prasowej, a następnie zostanie wykorzystany przez ISSP w zakresie wskazanym w dyrektywie CDSM, nie dojdzie do naruszenia wyłącznych praw wydawców.*”⁶

⁵ *In the context of the protection of press publishers before the adoption of the CDSM Directive, press publishers could be protected on the basis of the provisions on collective work understood as a combination of multiple contributions from different authors which merge into a whole provided that their involvement would be of creative nature. (...). If we assume that for the collective work to arise the creative involvement of publisher is necessary, his efforts will not be rewarded in case when this engagement will be rather of technical, financial or organisational nature. Such an involvement is undoubtedly important but, in this scenario, will not be rewarded. Collective work is not recognised in every Member State which means that the scope of protection granted to press publishers differs across the EU. This leads to the conclusion that the legal situation of press publishers should be strengthened and unified, Dysertacja s. 194.*

⁶ *I understand the press publication as a collection composed mainly of literary works of journalistic nature, but which can also include other works or other subject matters. If the literary works are included, and potentially other works or subject matters, then the fact that the collection in question would contain also*

Należy docenić jednoznaczną wypowiedź Doktorantki, która zdecydowanie wyraziła się w kwestii, która budzi liczne kontrowersje w doktrynie prawnej. Jest to tym bardziej godne pochwały, jeśli wziąć pod uwagę zdrażającą się niejednokrotnie tendencję w rozprawach doktorskich do unikania kategoriycznych ocen w sprawach kontrowersyjnych. Doktorantka nie uchyła się od odpowiedzi na zasadnicze pytanie o granice zakresu ochrony.

W kontekście tak sformułowanej wypowiedzi, można zadać pytanie o praktyczny aspekt tak zdefiniowanego pojęcia publikacji prasowej, w związku z wykładnią funkcjonalną, która odwołuje się przecież do ratio legis, omówionego szczegółowo przez Doktorantkę. Skoro zakresem ochrony prawa wydawców prasy miałyby zostać objęte tylko te przedmioty, która stanowią przedmiot ochrony prawa autorskiego, to w jakim stopniu nowe prawo wydawców prasy realizuje cel, dla którego zostało ustanowione?

Dalsze pytanie stricte dogmatyczne dotyczy takich publikacji, które składają się w przeważającej części lub wyłącznie z materiałów nie będących przedmiotem ochrony prawa autorskiego np. prostych informacji prasowych. Czy zgodnie z definicją zaproponowaną przez Doktorantkę, taka publikacja nie będzie publikacją prasową w rozumieniu dyrektywy CDSM, a w konsekwencji agregatory treści online, będą mogły korzystać z takich materiałów bez naruszenia prawa wydawców prasy?

Przy tym należy podkreślić, że zagadnienie to budzi wątpliwości i ocena w tym zakresie jest zależna od przyjętych założeń interpretacyjnych, zatem wskazane wyżej wątpliwości nie wpływają na ocenę merytoryczną rozważań i podsumowania zawartych w analizowanym rozdziale dysertacji.

ROZDZIAŁ IV. EXCLUSIVE RIGHTS OF PRESS PUBLISHERS IN LIGHT OF THE CDSM DIRECTIVE AND NATIONAL LAWS to rozdział poświęcony w całości zagadnieniom ściśle związanym z konstrukcją prawa wyłącznego i jego ochrony. Autorka odwołuje się przy tym nie tylko do regulacji dyrektywy CDSM, ale analizuje szczegółowo także przepisy art. 2 i 3 dyrektywy InfoSoc dotyczące prawa wydawców prasy.

Na szczególne uznanie zasługują rozważania i analizy dotyczące problemów ściśle związanych wyłączeniami z zakresu ochrony, które mają istotny związek z ochroną dostępu do informacji oraz pluralizmu mediów. Doktorantka analizuje m. in. zasady ochrony prywatnego lub niekomercyjnego korzystania z publikacji prasowych przez indywidualnych użytkowników oraz aktów hiperlinkowania. Zagadnienia te zostały omówione przez Autorkę m. in. na podstawie studium przypadku sytuacji prawnej francuskich wydawców prasowych po przyjęciu praw pokrewnych, którzy dążyli do zapewnienia skuteczności ich ochrony poprzez prawo konkurencji, zidentyfikowane zostaną braki, nieścisłości i szare strefy w tekście francuskiej implementacji.

unprotected elements should not prevent it from being granted protection under the press publishers' rights. If a non - protected element is included in a press publication and is then used by ISSPs to the extent indicated in the CDSM Directive, there will not be an encroachment on the publishers' exclusive rights., Dysertacja, s. 266.

W mojej ocenie szczególnie interesujące i wartościowe naukowo, są rozważania Doktorantki dotyczące prawa do wynagrodzenia za korzystania z publikacji prasowej. Dość ogólnikowa treść przepisów dyrektywy CDSM, została poddana pogłębionej analizie, także w kontekście prawa dostępu do informacji, wolności wypowiedzi oraz pluralizmu mediów, co zasługuje na uznanie. Autorka wykazała się w tym zakresie znajomością nie tylko zagadnień prawnych, ale także dojrzałością ocen i wartościowania, opierając się na kryteriach dodatkowych odwołujących się do wartości społecznych, politycznych czy też humanitarnych.

Na podkreślenie zasługuje także odniesienie się Autorki do praktyki i związanych z tym problemów interpretacyjnych, co zostało wielokrotnie wyartykułowane w treści Dysertacji. Autorka trafnie identyfikuje problemy dotyczące kwalifikacji prawnej i interpretacji przepisów, a także formułuje własne stanowisko opatrując je stosowną argumentacją.

ROZDZIAŁ V. PRESS PUBLISHERS' RIGHTS IN THE CONTEXT OF ACCESS TO INFORMATION AND MEDIA PLURALISM – CONCLUSIONS AND RECOMMENDATIONS, zawiera rozważania, która można określić mianem swoistej „subsumpcji” konstrukcji prawnej prawa wydawców prasy do aktualnego (zastanego) stanu rzeczy w zakresie prawa dostępu do informacji, wolności wypowiedzi czy też pluralizmu mediów, oraz oczekiwań uczestników obrotu w tych kwestiach. Autorka konsekwentnie przedstawia poszczególne problemy, które wynikają z zastosowania mechanizmu prawnego prawa wydawców prasy, oraz dokonuje oceny związanej z gwarancjami dla tych wartości, które zostały wskazane wyżej.

Za szczególnie wartościowe należy uznać rozważania dotyczące zrównoważonego modelu wdrożenia art. 15 dyrektywy CDSM, w ramach których Doktoranta przedstawiła własne propozycje implementacji przepisów dyrektywy do krajowego porządku prawnego. Wypowiedzi i wnioski Autorki w zakresie rozdziału czwartego, stanowią w mojej ocenie stanowią najbardziej wartościowe elementy recenzowanej rozprawy doktorskiej.

PODSUMOWANIA, dysertacji zostało wyodrębnione i przedstawione jedynie na 3 stronach. Biorąc pod uwagę objętość całości dysertacji, warto byłoby sformułować jednoznaczne wypowiedzi odnoszące się bezpośrednio do pytań sformułowane we Wprowadzeniu, w taki sposób, aby można ocenić, w jakim stopniu lub zakresie, poczynione ustalenia stanowią odpowiedź na te pytania. W ten sposób podsumowanie zyskałoby na czytelności, a ponadto obejmowałoby formalnie ujęte wyniki ustaleń będących przedmiotem badań w niniejszej dysertacji.

Należy także dostrzec, że każdy z rozdziałów merytorycznych zawiera wyraźnie wskazane wnioski, które korespondują w pytaniami badawczymi sformułowanymi we Wprowadzeniu, co stanowi wystarczającą podstawę do przyjęcia, że wymogi stawiane rozprawom doktorskim zostały spełnione.

WNIOSKI RECENZJI.

Sumując przedstawione wyżej opinie i uwagi dotyczące recenzowanej dysertacji doktorskiej Pani mgr Michaliny Marii Kowali pt. „*The press publishers' rights in the European Union. Safeguards for access to information and media pluralism*”, **stwierdzam, że przedłożona praca zasługuje na pozytywną ocenę.**

Rozprawa autorstwa Pani mgr Michaliny Marii Kowali prezentuje ogólną wiedzę teoretyczną kandydatki w dyscyplinie nauki prawne oraz umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej w tym zakresie. Przedmiotem rozprawy doktorskiej jest oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, polegającego na przedstawieniu analizy konstrukcji prawnej instytucji: prawo pokrewne wydawców prasy, w tym przedmiot tego uprawnienia i sposób ochrony, a ponadto przedstawione zostały koncepcje wyjaśniające zasady ochrony wartości potencjalnie kolidujących z tym uprawnieniem, takich jak prawo dostępu do informacji i pluralizm mediów. Analiza przeprowadzona przez Doktorantkę stanowi oryginalne rozwiązanie tego problemu naukowego. Treść pracy jest prawidłowo uzasadniona i oparta na poprawnie wykorzystanym materiale źródłowym.

W pracy Autorka zaprezentowała także własne przemyślenia i spostrzeżenia, które potwierdzają że Doktorantka wykazała umiejętność samodzielnego prowadzenia pracy naukowej. Świadczą o tym, w szczególności: wybór zagadnień, które mają istotne znaczenie dla analizy tematu przyjętego przez Doktorantkę, przedstawione w treści pracy oceny problemów prawnych oraz zaproponowane rozwiązania interpretacyjne, które Doktorantka uznała za odpowiednie i jej zdaniem przekonujące, aby prawidłowo opisać konstrukcję prawną tej instytucji.

Stwierdzam, że recenzowana rozprawa spełnia wymogi stawiane rozprawom doktorskim przewidziane w art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 574 z późn. zm.) oraz nadaje się do kontynuowania na jej podstawie dalszych etapów przewodu doktorskiego.

.....
dr hab. Michał Wyrwiński

